

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 " — " —
Helyben hásho hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 " — " —
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 " — " —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfa és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, május 12.

Az egy milliós vád.

Félszázados tervezgetés, tanácskozás, veszekedés, gúny, szatíra után ma már ott áll a város legszebb pontján az új színház; majdnem egészen kész s pár hónap múlva megcsendül benne a megnyitó ünnepélyen a »Hunyady László« elragadó áriája.

A kinek sok üres ideje van, post festa vitatkozhatik a felett, hogy kellett-e most építeni a színházat vagy sem?

Vannak sokan, a kik azt mondják, hogy erkölcsi kötelessége volt a városnak a színházat legkésőbb most felépíteni, mert ez a színház bármilyen kicsiny is, egyik legnagyobb szégyenfoltját takarja be örökre Nagyváradnak.

Akadnak olyanok is elegenden, a kik kétségbe vonják, hogy alkalmas időpont volt a színház építésre a mostani, a mikor a város kátyuba jutott pénzügyi kordéját a kölcsön utáni lótas-futással vonszolják tovább.

De hát azt mérlegelni, hogy melyiknek van igaza, már elkésett dolog.

Bántóan hat azonban azokra a törvényhatósági bizottsági tagokra, a kik a színház építés kérdésében a Bémer-tér mellett szavaztak, az a folyton felhangzó vád, hogy állásfoglalásukkal egy millió forintos költségbe sodorták bele a várost. Annál bántóbb ez a vád, mert igaztalan. Igaztalan még inkább azért, mert ezt a

vádat azok az urak emlegetik folyton, a kik nem voltak a színház építés ellen, hanem a legmelegebben sürgették a színház felépítését — a Nagypiacz-térre.

Vegyük a dolgot úgy, a mint a valóságban van s a mint a csalhatatlan számok mutatják.

A színház a Nagypiaczon éppen olyan építési költségbe került volna, mint a Bémer-téren. A diszletraktár felépítése az esetben is szükséges lett volna. Ezeket tehát az igazságos számításnál ki kell hagyni a kombinációból.

Marad tehát a telek szerzés, a melyre a bémer-téri színház, a bér-bazár építése és a Bazár-szoros kisajátítása folytán szükség volt.

A kisajátításra került épületeknél a bíróság által megállapítandó végösszegeket még nem tudjuk, tehát csak azon összegeket vehetjük alapul, a melyeket a kir. törvényszék telekbírósága első fokban meghatározott s a melynél nagyobb összeget aligha fog fizetni a város a kisajátított területekért.

Ezeknek a területeknek vételára, illetve kisajátítási összege a következő:

Tóth Ferencz ház . . .	70,000	frt — kr.
Hillinger ház	78,000	" — "
Mayr fő-utcai ház . . .	139,763	" 05 "
Mayr apáczai-utcai ház .	31,498	" 47 "
Weiszlovits ház	81,552	" 12 "
Safrad ház értéke . . .	50,000	" — "

Összesen 450,803 frt 64 kr.

Ehhez az összeghez még hozzá kell számítanunk a bér-bazár építési költsége

fejében 80,000 frtot s akkor előtűnik a főösszeg 530,813 frt 64 kr., vagyis az az összeg, amivel többbe kerül látszólag a bémer-téri színház, mint a mennyibe a színház az esetben került volna, ha azt a Nagypiacz-téren építik fel.

A bér-bazár építése folytán azonban kapott a város egy olyan objectumot, a miért már az első tíz évben évi 20,500 frt biztos jövedelmet nyer.

Ez a biztosított évi bevétel pedig — még ha nem számítanunk is a város fejlődése folytán később előállható nagyobb jövedelemre — 5% kamatot véve alapul, 400,000 frt tőkének felel meg. Az 500 frt több bevételt nem számítjuk, mert a bér-bazár fenntartási költsége a város nyakába szakadván, ez az összeg készkiadása lesz a városnak.

Ha tehát nem dobálódzunk a millióval, hanem igazságos számítás akarunk tenni, a telekvételek árából 400,000 frtot le kell ütnünk.

Igy még fennmarad a telekvételek folytán előállott kiadásból 130,813 frt 64 kr.

Ez az összeg látszólag azoknak a törvényhatósági bizottsági tagoknak a lelkét nyomja, a kik a színházat a Bémer-térre »erőszakolták.«

És most nézzünk egy kissé tovább. Vajjon megkapta-e Nagyvárad városa ezen összegnek az egyenértékét?

A Bazár-szoros szabályozása folytán egy régi botránykő lett elgördítve az egészséges forgalom utjából; — a Bémer-tér megnagyobbodott s ennek a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyöngyvirág.

Irta: Deér.

I.

Akkor történt, a mikor a gyöngyvirág nyílt; mikor a tavasz fiatal fakadása sejtelmes vágyakat kelt a szívekben.

Künn bolyongtam a zöldelő erdőben. Lelkemet magával ragadta az ébredő természet fiatalos, könnyű illata s egész valomat valami erős, mévnélküli vágyódás fogta el. — Elnéztem a fák fakadozó rügyeit, ifjú hajtásait és merengve hallgattam a visszatért madár vidám danáját.

Majd virágot szedtem; tüde, harmatos, frissen fakadt gyöngyvirágot, a tavasznak eme bájos hirnökét. S ahogy ott térdeltem a csobogó patak partján, a nyíló virágok közt, valami végtelen bájos, kellemes hang batolt hozzám. Valahol énekeltek. Egyidig némán hallgattam a bájos erdei dalt s aztán megindultam a hang irányában.

Idéges nyugtalansággal siettem arrafelé, hounét hangzott a dal.

Egy kivágott fa törzséhez egy leány támaszkodott s az dalolt. Megható volt e kép.

Künnyt fehér ruha fődé a leány plasztikus alakját s vadvirágos kalapja csak sejtetni engedé bájos arcját.

Egy pillanatra egész magával ragadott e tavaszi kép. Csak mikor fölcsoztam merengésemből, akkor ismertem meg a leányt.

Margit volt.

Örömmel siettem üdvözlésére. Meglepetve mosolygott reám s tekintetében ott ült igaz sérelme. Éreztem, hogy az ő lelkében is mereng egy hur s ő is érzi lelkében a fiatal tavasz keltette sejtelmes vágyakat.

Az én lelkemet is átjárta a szerelmes vágyódás. Megfogtam a leány kicsiny, fehér kezét s ott a természet szentegyházában vallottam be neki igaz szerelmemet.

Margit mosolygott, olyan boldog, szerelmes mosollyal és engedte, hogy csókoljam harmatos rózsás arcját.

Mármoros boldog percek voltak ezek. S mikor azt kérdeztem tőle, meddig fog tartani hűséges szerelme, akkor összefonódott tekintetünk s Margit egy fehér gyöngyvirágot nyújtott át nekem s mosolyogva szőlt:

— Addig fog tartani szerelmem, míg e kis fehér virág színét pirosra nem változtatja . . .

Mosolyogtam e naiv, szerelmes szavakra. Bizva biztam a leány szerelmében. Tudtam, hogy a gyöngyvirág fehér marad mindig.

Margit aztán elutazott. Fördőre mentek. Nekem csak az emlékezés maradt.

Ki-kijártam az erdőre, oda, hol ama boldog órákat töltöttem a leánnyal. Itt aztán elővettem a kis gyöngyvirágot s úgy elnézgettem, annak halavány fehér szirmait.

Szerelmünk záloga volt e kis hervadó virág, azért őriztem oly nagyon.

Akkor még nem tudtam, hogy a gyöngyvirág is tud hazudni . . .

II.

Vadászatot tartottunk. Nagybátyám látogatott meg bennünket s szenvedélyes vadász lévén, nagyon természetes, hogy eleget akartunk tenni e szenvedélyének.

Gyönyörű meleg napunk volt, mikor kora reggel neki indultunk az erdőnek. Izgatottság uralkodott köztünk. Vigan beszélgettünk a közeli órák kellemességeiről.

Mikor az erdőbe értünk, szétoszlottunk, hogy ki-ki elfoglalja a számára már eleve kijelölt helyet. Én arra a tisztásra kerültem, melyhez annyi édes, boldog óra emléke fűzött.

Jó ideig álltam már itt, anélkül hogy valami vad lövésre jött volna. Már-már lemondtam a reményről, hogy lőhetek valamit. Gondolataimat Margit foglalta el. Valami keserűség szállta meg a lelkem, hogy a leány oly hosszú idő óta hallgat, holott előbb sűrűn leveleztünk.

E merengéseimből törtető zörej vert föl. Fegyveremet vállhoz kapva néztem körül.

Mintha a sors pótolni akarta volna szükmarkuságát, nem messze tőlem egy gyönyörű őz borju törtetett elő az erdőből. Mikor a tisztásra ért megállt. Okos fejét felemelte s úgy bámult körül.

nyert területnek a szépszézen kívül értéke is van; — két új utcát nyertünk, amelylyel a város közterülete növekedett; — a Középegyház mellett fenmaradt telkek is értékesíthetők s ha később is, jó árért eladhatók.

És végül szabadon maradt a Nagypiacz-téren az a nagy terület, a melyre a színház építeni akarták. Próbálják ezt a területet értékesíteni, meglátják, mily nagy összeget kap érte a város.

Azt hisszük, nincs olyan városatyja, aki egyedül a Bazár-szoros rendezésére ne szavazta volna meg a 130,813 frtot.

Még egyet akaruk felemlíteni. A vádló urak azt is hangoztatják, hogy a színház környékének rendezése mily nagy összeget nyel el, míg a Nagypiaczon elkerülhettük volna ezt a kiadást. Ugyan, ugyan! ki hiszi azt el, hogy a Nagypiaczon megtörtént volna azt, hogy a színház környéke szemétdomb legyen? hiszen a főmérnök készített is tervezetet a nagypiaczi színház környékének rendezésére, még pedig tekintélyes összeggel.

Ezek az adatok megfelelnek az igazságnak.

Ha minden elfogultság nélkül bíráljuk a bémer-téri színház építése által teremtett helyzetet, megszűnik a harag s elnémul a vád a kidobott milliókról.

Szell a királynál.

A király ma külön kihallgatáson fogadta Szell Kálmánt.

Széchenyi miniszter a Házban.

A képviselőháznak ma ritka vendége volt. A király Budapestre való megérkezése alkalmából ugyanis ideérkezett gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter is, aki ma ellátogatott a házba. A mióta miniszter, ez a második eset erre.

Czélba vettem s lőttem. A szép állapot összegyógyott. Mikor oda mentem hozzá még élt. Okos szeméit rám emelte s e tekintet hatása alatt valami szánalom féltét éreztem a szegény állat iránt. Lehajoltam hozzá és simogattam selymes szőrét.

Csaknamar többen is jöttek és gratuláltak a szép zsákmányhoz.

Azután bementünk a közeli erdőszlakba s asztalhoz ültünk. Vidám poharazás közt telt az idő s alig vettük észre, hogy ránk alkonyodott.

Nagybátyámmal elhagytam a vidám társaságot s hazafelé indultunk.

Kellémes, hűvös alkonyi szellő kísért utunkon s mindketten vidáman, gondtalanul ballagtunk a dülő utakon.

Vig beszélgetés közt értünk haza. Otthon már vártak bennünket. Vacsorához ültünk s mulattunk a vadászati élmények elbeszélésével. Nekem mintegy véletlenül a Margittól kapott gyöngyvirág jutott eszembe, melyet tárczámban őriztem. Zsebembe nyultam, de tárczám nem volt ott, holott határozottan tudtam, hogy az erdőn még nálam volt. Fáj e veszteség. Azt a kis hervadt virágot sajnáltam. Úgy éreztem, mintha vele együtt Margit szerelmét is elvesztettem volna.

Lehangoltságomból a hazatérő szolgák vertek föl, kik az elejtett zsákmányt hozták haza. Kimentem. Az egyik szolga rögtön hozzám jött s átadta elveszettnek hitt tárczámat, melyet az általam elejtett őz mellett talált. A tárcza egé-

Oszták miniszterek Budapesten.

Krieghammer és Kállay közös miniszterek tegnap este Budapestre érkeztek. — Bécsből távirják: Körber miniszterelnök ma Budapestre utazik, hogy a delegáció holnapi fogadásán jelen legyen.

Pokróczgyár és posztógyár.

A H-k. írja: Ott valahol Zsolna tájékán van egy posztógyár, amelynek a főszévese országgyűlési képviselő. Még a Dániel Ernő kereskedelmi miniszter jelentéseiben találhatók fel az adatok arra nézve, hogy minő kölcsönöket, minő kedvezményeket kapott ez a gyár. A Dániel Ernő jelentésének érdekes pendantját képeznek — ha ugyan nyilvánosságra jutnának — a Jeszenszky aktái az 1896. évi választásokról, amelyek bizonyosan csakis a hazafiaktól elfogadható áldozatok révén mandátumhoz jutatták a pokróczgyár nagy részvényesét. Azt hisszük, hogy ez a posztógyári államsegély eredetének, későbbi változatainak kikutatása sokkal érdekesebb volna, mint az Ugron-féle pokróczgyár ügye, amelynek aktái a közönség előtt vannak.

A polgári házasság Olaszországban.

Az olasz szenátus hat nap óta a házasságkötésről szóló törvényjavaslatot tárgyalja.

A szenátus előtt két javaslat van. A kormány javaslata pénzbüntetéssel sújtja azokat a házasságkötőket, a kik legkésőbb 14 nappal az egyházi esketés után házasságukat az anyakönyvvezető előtt meg nem kötik, valamint azokat a lelkészeket, akik az egyházi kötött házasságokat be nem jelentik. A bizottsági javaslat megtiltja a házasságnak egyházi megkötését a polgári kötés előtt és pénzbüntetést szab ki e tilalom áthágóira.

A kormányjavaslat első szakaszához módosítványt nyújtottak be, a mely kötelezőnek mondja ki, hogy az egyházi kötés a polgári kötés előzze meg.

A módosítványt, amelyet a bizottság helyeselt, de a kormány ellenzett, titkos szavazás mellett 84 szóval 64 ellenében elvetették.

szen véres volt. Betettem iróasztalomba az aztán visszatértem az ebédlőbe, hol a társaság már egy taggal megsaporodott. Margit atyja volt az új tag, ki ájtott egy kis vacsora utáni tereferé.

Jóideig beszélgettünk. Nekem feltűnt, hogy Margit atyja szokatlanul vig. Nem tudtam elgondolni ennek okát. Nem sokáig maradtam kétségben. Az öreg ur titokzatos mosolylyal, egy rózsaszínű kártyát vett elő s anyámnak adta át.

Mintegy sejtlemről ösztökélve felugrottam s anyámhoz lépve, olvasni kezdtem a kártyát. Kevés volt rajta. Csak e néhány szó:

— Tarján Margit — Kardos Elek — jegyesek.

Megremegett a lelkem mikor e néhány sort végig futottam. Margit tehát hűtelen lett szerelméhez.

Csakhamar szobámba tértem, a fájdalom egészen fogva tartotta lelkemet. Csak az a leány járt eszemben ki oly hamar el tudta feledni nekem tett fogadását. Kinos percek voltak ezek.

Nagy sokára eszembe jutott az a kis hervadt virág. Margit szerelmének záloga, melynek színváltozásához kötötte szerelmének hűségét.

Felvettem a vértől ázott tárczámat. Abban volt a kis virág.

Csakhogy a még néhány órával előbb halavány, fehér gyöngyvirág a reá tapadt vértől vérvörös volt...

Ime a szabadkőműves olasz kormány nem mer annyira menni, mint amennyire a magyar liberálisizmus ment annak idején az egyház ellen.

Ahhoz nincs bátorsága, hogy — magyar kollégája példájára egyszerűen semmisnek, államilag érvénytelennek jelentse ki az egyházi házasságot: hanem megelégszik azzal, hogy az egyházi házasságkötés után állítsa a polgári hatóság elé a feleket.

Talán mégis csak jó lenne felvetni a revízió kérdését?

Eljön az idő, mikor a revízió után való törekvés elementáris erővel fog kitörni s keresztül viszi azt az egész vonalon.

Összeférhetlenségi bejelentések.

Az Ugron Gábor ügyében újabb összeférhetlenségi bejelentés nem érkezett a Ház elnökéhez és azok a szentesi bejelentések, melyeket eddig emlegettek, nem bizonyultak valóknak. Híre járt azonban a folyosókon, hogy az Ugron-párt részéről a jövő héten több kormánypárti és Kossuth-párti képviselő ellen fognak összeférhetlenségi bejelentéseket tenni. De ez a hír alkalmasint csak pusztá mendemonda.

Ugron szentesi díszelnök.

Molnár Jenő országgyűlési képviselő sürgönnyt kapott Sima Ferencztől, mely szerint Tasnády Antal Vadnay híve, Vadnay pedig Bánffy híve. Ugront holnap díszelnöknek választjuk.

Ismét békülési kísérlet.

Hetekkel ezelőtt híre járt, hogy az Ugron-párt bizalmas mandátumot adott Polónyi Gézának a függetlenségi frakciók kibékítésére, esetleg egyesítésére. Polónyi a megbízás folytán többször értekezett a függetlenségi párt vezérférfiaival és ismételten Kossuth Ferenczel is. A párt vezérférfiai közül Juszt Gyula volt az, aki minden fenntartás nélkül azonnal a béke mellett volt és a maga részéről is késznek nyilatkozott a béke létrejöttét előmozdítani. A többiek sem elleneztek a békét, de nem nyilatkoztak oly határozottsággal, mint Juszt.

Kossuth Ferencz kissé tartózkodó volt és ezt meg is indokolta azzal, hogy pártjától megbízása nincsen és a párt akaratának ismerete nélkül nem ígérhet semmit és nem is bocsátkozhat tárgyalásokba; szóval ragaszkodott a szigorú pártfegyelmi állásponthez, melyet a párt elnökének ép úgy respektálni kell, mint bárki másnak.

Ilyen stádiumban a tárgyalások abban maradtak. Egy könyomatos utján a reggeli lapok azt írják, hogy Polónyi tegnap ismét felvette az elejtett fonalakat és a Kossuth-párt néhány tagjával tegnap újból értekezett a béke ügyében, melynek létrejöttéhez alig lehet vérmes reményt fűzni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, május 12.

A szesz háboru még egyre tart. A vita a mai körülmények között szokatlan méreteket ölt. Nem csoda, prémiumról és kontingensről van szó. A honatyák — agráriusok és mer-

kantilisták — közvellenül vannak érdekelve — ennél a kérdésnél, nem csoda tehát, hogy a vita már három napja tart és még egyelőre nem akar véget érni. Ha meggondoljuk, hogy micsoda fontos törvényjavaslatokkal végzett a tisztelt Ház oly rövid nap, ez a buzgalom mindenestre nagyon gyanus. Mert hisz elvégre nem valami nagy országos érdekről van szó, hanem arról, hogy kik kapjanak több konczot — pardon — kontigenst, a nagybirtokosok-e vagy az ipari szeszgyárak. Mindkét csoportnak megvannak a maga érdekelt szószólói. Kész a nagy napokig tartó vita, a milyent eddig a legfontosabb kérdések sem tudtak előidézni.

A mai vitát Kálmán Károly kezdte, a ki a liberálizmus ellen általában és a javaslat ellen különösen kikelt. A javaslatot nem fogadja el.

Makkfalvay Géza főleg Komjáthy Bélával polemizál és védi az agráriusokat Komjáthy támadásai ellen. Aztán hosszasan védi a javaslatot, melyet természetesen elfogad.

— Gyenge államtitkári beszéd — jegyezte meg rá egy hang — jobboldalon.

Utána Mezei Mór állott fel, hogy a lipótvárosi ipari szeszgyárak érdekei mellett szálljon sikra.

Mezei Mór kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja, mert ez bizonyos álláspontot létesít és a bizonytalanságoknak legalább egy időre elejét veszi.

Általános mozgás és azután rend támadt amikor a jegyző jelenti, hogy Tisza Kálmán kíván szólni.

Tisza Kálmánt általános figyelem közepette hallgatják. Barátja a mezőgazdasági szeszfőzésnek azonban bizonyos határig, vagyis addig, amíg az ipari szeszfőzést nem veszélyezteti. A mi a prémiumokat illeti, ezek csak ott engedelmehetők, ahol megokoltak. A javaslatot, előre is kijelenti, el fogja fogadni és így teszi ezt részleteiben is. Az ipari szeszgyárakban az állam jövedelmi forrását látja. Ez még akkor is hozadékös volt az államra nézve, amikor a mezőgazdasági szeszgyárak mit sem hoztak, már azért is szükséges, hogy az ipari szeszgyárak azon kontingense, amelyet nekik a javaslat biztosít, ne csonkítottassék. A mezőgazdasági kontingensnél tekintetbe veendő az éghajlati és talaji viszonyok.

— Nagyváradot érti ugy-e? — szólnak közbe a szélsőbalról.

Tisza Kálmán: Hogyha mindenütt úgy állnának az országban a dolgok, mint Nagyváradon, akkor mi hiba sem volna. Ismétli, hogy a mezőgazdasági szeszgyáraknál a talaj és éghajlati viszonyok veendő tekintetbe székkel számolt a javaslat. A kormány iránt való bizodalmanak ad kifejezést, amikor a javaslatot elfogadja. (Éljenzés a jobboldalon.)

— Szólásra senki sincsen följegyezve s így a pénzügyminiszter ur kíván nyilatkozni — jelenti az elnök.

Lukács László: Kijelenti, hogy az ipari gyárak helyzetét semmivel sem rosszabbította, a viszonyaik az 1888-iki határozmányokhoz képest sem rosszabbodtak. A prémium rendezését szemére lobbantották. Ez nem új rendszer, ezt nem ő hozta be.

A javaslatot általában megszavazták.

A részleteknél több felszólalás történt, a tárgyalást hétfőn folytatják.

A közös költségvetés.

Budapest, május 12.

A közös miniszterek által előterjesztett s az 1901. évre szóló költségvetés a tavalyihoz képest emelkedést mutat. *Tizenkilenc és fél millió koronával* többet igényelnek a közös kiadások, mint az 1900-ik évben. A többkiadás főleg a *hadügyminisztérium* szükségleténél mutatkozik, mely 16 millió koronával mulja felül az előző évit. A fennmaradó 3 és fél millió többlet onnan származik, hogy a fedezet az 1901. évre körülbelül épp ezzel az összeggel marad el a tavalyi mögött. A költség-többlet tulnyomó részének oka a hadsereg *rendkívüli* szükségleteiben rejlik, ez a többlet maga 11 millió korona s legnagyobb részben a hadi készletek (fegyverkezési ügy) és egyéb szükségletek kiegészítésére szükségeltetik. A hadsereg rendes szükséglete csak 1 millió koronával emelkedett.

A fedezet és a határvám jövedéki többlet levonása után fedezendő összes szükséglet az 1901. évre *231.995.457 korona* (1900-ban: 212.397.412). A 36.4 kvótaarány szerint e szükséglet fedezéséhez hozzájárul:

Ausztria	151.725.029
Magyarország	80.270.428

koronával.

Az előirányzatban kimutatott 1901. évi szükségleten kívül előterjesztések útján többrendbeli póthitel vétetik igénybe, mégpedig: A külügyminisztérium részéről póthitel az 1900. évi eendkívüli szükséglethez, továbbá a hadügyminisztérium részéről a haditengerészet javára többrendbeli póthitel az 1899. és 1900. évi rendes szükségletéhez. Egyuttal külön előterjesztések útján hitelek felhasználási és elszámolási határidejének kiterjesztése kérelmezettik és pedig: a külügyminisztérium részéről egy az 1897. évi rendkívüli szükséglethez engedélyezett póthitelre nézve, továbbá a hadügyminisztérium részéről többrendbeli a hadsereg 1899. évi rendkívüli szükségletéhez engedélyezett hitelre nézve. A költségvetéssel együtt a közös pénzügyminisztérium külön előterjesztése útján az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1899. évi zárszámadása is be mutatattik a bizottságnak alkotmányos megbíráls és végmegállapítás végett. Az 1901. évi előirányzat szerkezetére nézve lényegében hasonló az 1900. évi előirányzathoz.

Az alábbiakban ismertetjük a közös költség-előirányzat főbb tételeit.

I. AZ 1901. ÉVI ELŐIRÁNYZAT.

Kiadások			
rendes	rendkívüli	összesen	
			korona

Szükséglet:

Külügyminisztérium	10,580.784	208.295	10,789.079
--------------------	------------	---------	------------

Hadügyminisztérium:

Hadsereg — — —	278,649.953	25,168.528	03,818.481
Hadi tengerészet —	28,741.660	14,969.160	43,710.820
Összesen — — —	307,391.613	40,137.688	347,529.301

Közös pénzügyminisztérium:

Közp. vezetés, közp. pénztár és számoszt.	418,859	11.400	430.259
Nyugdíjak — — —	3,841.750	—	3,841.750
Összesen — — —	4.260.603	11.400	4.272.009

Számmellenőrzés:

Közös legfőbb számv. vevőszék — — —	814.002	—	814.002
-------------------------------------	---------	---	---------

A szükséglet főösszege — — —	822.497.028	40,857.888	863,354,916
------------------------------	-------------	------------	-------------

Ebből levonva:

a fedezet főösszegét	5.819.705	—	5.819.705
----------------------	-----------	---	-----------

marad tiszta szükséglet — — —	316,677.328	40,857.888	357,535.216
-------------------------------	-------------	------------	-------------

A határvám jövedéki többlet*) levonása után maradt járulékok által fedezendő összes szükséglet —	125.089.249	—	125,089.249
--	-------------	---	-------------

Bevételek

rendes	rendkívüli	összesen	
			korona

Fedezet:

Külügyminisztérium	319.095	—	319.095
--------------------	---------	---	---------

Hadügyminisztérium:

Hadsereg — — —	5,190.781	—	5,190.781
Hadi tengerészet — —	220.000	—	220.000
Összesen — — —	5,410.781	—	5,410.781

Közös pénzügyminisztérium:

Központi vezetés, központi pénztár és számosztály — — —	2.000	—	2.000
Nyugdíjak — — —	76.727	—	76.727
Összesen — — —	78.727	—	78.727

*) A határvám-jövedék bevételei előirányoztatnak és pedig: a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok részére 111,737.600 kval, a magyar koronához tartozó országok részére 17,876.100 kval és Bosznia s Hercegovina részére 554.220 kval, összesen 130,167.820 kval. A kezelési költségek általánát a monarchia két államában 3,700.000 kval levonva 126,467.820 knyi többlet mutatkozik. Ebből levonva a boszniai s hercegovinai közigazgatás részére megszavazott 1,428.511 knyi vámtartalnyt, a tiszta határvám jövedéki többlet tesz 126,029.249 koronát.

Délafrikai háború.

Birmingham, május 12. Camberlain gyarmatügyi miniszter tegnapelőtt itt beszédet mondott, a melyben a kétarcu párt ellen fordult, a mely egyrészt támogatja a háborút, hogy a választókkal jó viszonyban legyen, másrészt azonban a gyarmatügyi miniszter ellen intézett támadásokkal a maga külön hajlamainak áldoz. Camberlain azzal vádolja Campbell-Bannermant, hogy a kormány a béke fontartására irányuló törekvései ellen áskálódott. Anglia — mondotta azután a miniszter — ebből a háborúból erősebben fog kikerülni, mint a milyen valaha volt. Reméli, hogy a britt nemzet elég okos és bátor lesz arra, hogy hibáit ismét jóvá tegye és figyelmezteti hallgatóit, hogy ne hallgassanak majdan azokra a politikusokra, a kik Angliát megakarják fosztani a háboru gyümölcseitől. A délafrikai háboru befejezésének feltételeit következőkép definálta a miniszter: A kormány nem szándékozik újra elismerni a délafrikai köztársaságok függetlenségét. A köztársaságok területének az angol királynő és az angol lobogó uralma alá kell kerülnie. A személyes szabadságokat tisztelni fogják. A háboru után a köztársaságokban egy időre katonai közigazgatást kell szerveznie, de a kormány az a szándéka, hogy mihelyt veszedelem nélkül lehetséges lesz, a két köztársaságot bekebelezi az önkormányzatu gyarmatok nagy körébe.

London, május 12. A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: A kormány tegnap este hirdetményt tett közzé, a melyben a bányaminiszter kihirdeti, hogy Pretóriában június 25-én a Rand kerületben lévő állami területre vonatkozólag bányászati engedélyeket fognak nyilvános árverés útján eladni. Az eladási feltételeket később fogják közzé tenni. A Volkssteem erről a dologról írva azt

mondja, hogy a kormány föl van hatalmába erre az eljárásra, mert a második volksraad a múlt évben ilyen értelmű határozatot hozott, a melyet az első volksraad megerősített: hanem — úgy vélekedik a nevezett lap — az eladási feltételeket minél előbb közzé kellene tenni, hogy a búroknak alkalmuk legyen ajánlatot tenniük.

Kimberley, május 12. Fourteenstreams-ből angol őrzékek nyomoltak be Transzválbá. A Vál folyótól délre, Warentontól nyolcz mérföldnyire búr őrzékeket láttak.

Aliwalnorth, május 12. Orenjéből jelentik, hogy a táborokban gyűlések voltak a melyeken az oranjei búrok elhatározták, hogy nem kelnek át a Vál folyón.

London, május 12. Az angol hadügyi körök mára várják Mafeking felszabadítását.

Elfagyott szőlők.

Nagyvárad, május 12.

A mezőgazdálkodás a legszebb foglalkozások egyike s ha Isten áldása kíséri, a gazda fáradozását bőven jutalmazza.

Folytonosan ki van téve azonban az elemek csapásainak. A gazda reménységét alig pár óra tönkre teheti s az időjárás szeszélye folytán egész évi fáradozásának sikere helyett könnyen legjobb számításainak romjai felett kesereghet. Mindennap rettegnie kell, mert nem tudja, hogy mit hoz a holnap.

Az utóbbi rossz gazdasági esztendő nagyon mostohán kárpótolták a gazdákat fáradozásukért Filoxerán és peronosporán kívül majd minden évben meglátogatta a gazdákat a fagy, árvíz, jégeső.

Az idei tavasz nehezen indult; amíg februárban meleg napok jártak, márcziusban és áprilisban második tél köszöntött be. A későbbi időjárás azonban megemberelte magát s a vegetáció olyan szépen neki indult, hogy a legszebb kilátásokkal kecsegtette a gazdákat. A májusi gyakori esőzéstől buján fejlődött minden.

A német professor Falb jóslata s a régi közmondás a fagyos szentekről, azonban fájdalom beteljesedett.

A gazdák minden évben félelemmel várják Pongrácz, Szervác és Bonifác napját, mert a régi tapasztalatok szerint ebben az időben sok kárt tenni a hirtelen időváltozás.

Pár nap óta erősen lehült a levegő s különösen pénteken erős, hideg északi szél kerekedett. Előre lehetett gondolni, hogy éjjel beköszönt a fagy.

Az éj folyamán a szél elállott s a levegő éj kitisztult s megjött a veszedelem.

Tegnap reggelre a dús növényzet olyan volt, mintha leforrázták volna.

Nagyváradon és környékén a hegyeken az összes vetemények elfagytak. A gyümölcsben nem olyan nagy a kár, mert azok a gyümölcsök, a melyek a virágjukat már elhullatták, épen maradtak.

Sokkal nagyobb azonban az a szerencsétlenség, a mely a szőlők elfagyása által érte a szőlőbirtokosokat.

Az óriási költséggel fáradsággal rekonstruált szőlők az idén igen szép termést ígértek; a fűrtök dúsán lepték el a venyigét és a múlt éjjel ezeknek tetemes része tönkre ment; a fűrtök és levelek összefonnyadva feketednek.

Az Aranyoldal, Görögoldal, Sötétág, Dorongos-dűlő, Körözsoldal stb. hegyrészek szőlőiben igen nagy a kár; különösen az alsóbb lekvésekben pusztított a fagy erősen, míg a tetőkön jobban kimélte a gyenge szőlőt. Igen nagy a kár a *Sal Ferencz, Jankó József, Miskolczy Barna* stb. szőlőjében. *Hegedüs Géza* városi főpénztárnok a szokásos és sokszor jónak bizonyult örtüzekkel próbált valamit menteni, de ennek igen kevés eredménye volt, mert a szél elültvén, a füst felszállt s nem terült el a szőlők között.

Mondják, hogy olyan helyeken, a hol közel 30 éve nem ért a fagy, a szőlőt, az egész szőlő tönkre ment a fagytól s így a dr. *Molnár Imre, dr. Sipos Árpád* jogtanárok gyönyörűen rekonstruált szőlői.

Márkus János hegybíró tegnap azonnal bejárta az egész nagyvárad hegyet s konstataulta a nagy kárt, amit a szőlőtermésben okozott a fagy.

A városban benne a kertekben is igen tetemes a kár. A vetemények tönkrementek s a virágok is igen sokat szenvedtek.

Az időjárás tegnap is hűvös volt s valószínűleg még több fagyás is lesz, amittől óvja gazdáinkat az Isten.

Budapest, május 12. (Saj. tud. táv.) Az ország több részéről jelentik, hogy a fagy rendkívül nagy károkat okozott. A *Dunántul* nagy bortermelő helyei is igen sokat szenvedtek a fagytól. A vetemények is igen sokat szenvedtek. A felvidéken több helyen, mint *Árvaváralján, Késmárkon, Eperjesen, Kassán* egyre havazik.

Székelyhid, május 12. (Saját tud. táv.) A fagy nagy károkat okozott az egész Érmelléken, habár minden szőlősgazda és vinczellér talpon volt és tüzelt a szőlők között. A szőlők gyönyörű hajtásai mind lekonyulva vannak, mintha lennének forrázva. A kis szőlős gazdák között nagy a szomorúság a szép kilátások megsemmisülte fölött.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Május 19. Esküdtészki tárgyalás.

Május 27. Permetező kiállítás a városi szőlő telepen.

Május 31. A gymnazisták majálisa.

* **A király itthon.** Ő Felsége tegnap reggel 5 óra 45 perczkor a keleti pályaudvaron érkezett meg. A különvonatot, a melyen a király utazott, *Ludwig Gyula*, a magyar kir. államvasutak elnök-igazgatója, Kovács üzletvezető, Kotányi és Oifer felügyelők vezették. A pályaudvaron Ő Felségét, ki pompás színben van, *Márkus József* főpolgármester, *Rudnay Béla* főkapitány, *Pávlics* főfelügyelő és *Lachnit* állomási főnök várták. Miután Ő Felsége *Ludwig* igazgatót, *Rudnay* főkapitányt és *Márkus* főpolgármestert rövid megszólításokkal kitüntette, kocsiba szállt és kíséretével együtt a várba hajtatott. A király kíséretében jöttek: gróf *Paar Ede* és *Botffras* főhadsegédek, *König* udvari tanácsos, *Heimel* tengerész-kapitány és *Pitlik* szárnysegédek, *Fabinyi* alezredes, *Kerzel* fő-törzsorvos, *Dittl* kapitány, két udvari és egy katonai irodai titkár.

* **Belopotoczky püspök Temesvárott.** Dr. *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök, nagyvárad kanonok május 18-án Bécsből Temesvárra érkezik, ahol a piarista-templomban, mint helyőrségi templomban május 20-án ki fogja osztani a kadétiskola növendékeinek a bérmálás szentségét. A tábori püspök Temesvárott való tartózkodása alatt *Dessenffy* püspök palotájában fog megszállni.

* **Személyi hir.** *Szunyogh* Péter alispán a bihari h. é. vasutak évnegyedes gyűlésére Budapestre utazott.

* **Bonifác napja.** Holnap, hétfőn lesz szent *Bonifác* napja. A nagyvárad *Szent László* templomban őrzik a vértanu testét. Az ünnep alkalmából holnap, hétfőn délelőtt 9 órakor nagy mise lesz szent *Bonifác* sirjánál.

* **Visszaállított gyorsvonat közlekedések.** A május elsejével életbe lépett nyári vasúti menetrend a behozott újítások mellett megszüntette a *Nagyváradról* este 7 órakor *Kolozsvárra* induló és a *Kolozsvárról* reggel 8 órakor *Nagyváradra* érkező gyorsvonatokat. Minthogy ez a változás *Kolozsvár* személyközlekedésének sokat ártott, azért a *Kolozsvári* kereskedelmi kamara sürgős folyamodást intézett a kereskedelmi miniszterhez a megszüntetett vonatközlekedések *visztaállítása* iránt. *Hegedüs* miniszter, mint *Kolozsvári* tudósítónk távirja, ma táviratban értesítette a *Kolozsvári* kamarát, hogy a megszüntetett két gyorsvonati közlekedést *junius* elsejével ismét életbe lépteti.

* **Majláth püspök és a negyvennyolczas honvédek.** *Majláth* Gasztáv Károly erdélyi püspök kedden délután meglátogatta a *Kolozsvári* Erzsébet aggenházat *Biró* Béla apátplebános, dr. *Farkas* Lajos főgondnok kíséretében. A főpásztort dr. *Szombathelyi* József vezette az egyes osztályokban. A püspököt kelemenesen lepte meg az Erzsébet aggházban uralkodó rend és tisztaság. Különösen hosszasan időzött a püspök az aggházban levő öreg honvédek czelláiban. Ezeket egyenkint kikérdezte, hogy mely zászlóaljban szolgált s mely csatákban vett részt. Külön-külön megdicsérte őket, hogy a hazáért és a nemzetért életüket kockáztatták, azután megáldotta az öreg hadfiakat. A püspök közelebbről az *Agustum* épület mellett levő városi szegényekházát is megzemléli, a hol a nagy idősek számos katonája éli agg nupjait.

* **A játék-délutánok.** A kultuszminiszter most adta ki rendeletét a játék-délutánokról, a jövő ősztől kezdve a középiskolák alsó 4 osztályában hetenkint egyszer két óra hosszat a tanulók tanáraik vezetése alatt fognak különféle testedző játékot végezni. A rendelet a legnagyobb szabattalossággal intézkedik a játékterek nagyságáról, berendezéséről, megszabja egyes évtizedek szerint, micsoda játékokra kell a főszlyt helyezni és egyuttal a játék-tanárok külön díjazásáról is gondoskodik. — A felsőbb osztályok játékdelutánjai ügyében a miniszter csak később fog intézkedni.

* **A fürdők megnyitása.** A fürdőszézon beköszönött s ha bár a hűvös idő pár nap óta beszorítja is a vendégeket a szobába, a fürdők megélnkültek. A *Félix-fürdő* szépen kicsinosítva, rendezve, ma nyillik meg ünnepelesen. Ez alkalmából a jó cigányzene mellett a katonazene is szórakoztatni fogja a közönséget. A megnyitási ünnepélye bizonyára sokan rándulnak ki *Nagyváradról*.

* **Mangra nines fölmentve.** Az aradi görög keleti zsinat azon az ülésén melyen *Mangra Vazul* a hirhedt román agitátort nagyváradi püspöki helynöknek választották meg, a választás előtt *Goldis* püspök kijelentette, hogy Mangra 7 éves feyelmi ügye el van intézve kedvezően a kultuszminiszteriumban, ezt azonban hivatalosan is megczáfolták. Nagyon jellemző, mit mond erről az eljárásról a *Telegraful Roman* mai számában dr. *Gáll József* főrendiházi tag, a mérsékelt románok egyik vezető embere:

Főmagassága, *Goldis* József püspök, azt mondta az aradi zsinat ülésének egyikében, — így szól *Gáll* nyilatkozata — hogy közbenjárása folytán Mangra tanár rehabilitálási ügye a megoldás stádiumába került és expedició alatt áll; közbeléptek azonban egyházunk magas polcán levő kiváló férfiai és személyei és akadályokat gördítettek intrikálva ellene. Minthogy a Tribuna Poporului szerint engem vádolnának ezzel, a következőket nyilatkoztatom ki:

A püspök rosszul volt informálva és *nem áll az, hogy Mangra ügye el lett volna intézve* és expedició alatt állna a zsinat megtartása előtt, sőt még most sincs elintézve. Legyen szives a püspök ur megkérdeni egyenesen a miniszter urat, amint én megtettem és meg fog arról győződni, hogy mélységes tévedésben volt; tehát senki sem akadályozhatta meg az expedíciót intrikával vagy a nélkül. Nem áll továbbá, hogy intrikáltam volna a püspök ur ellen; rég óta munkálkodom a közélet porondján, mindig azonban nyílt sisakkal és nem hiszem, hogy akadhatna valaki, a ki mondhatná, hogy intrikákkal igyekeztem volna elérni a céljaimat, de ezzel nem is vádolt engem senki a Tribuna Poporului. Áll az, hogy elleneztem Mangra protosincellussá való előléptetését és nagyváradi helynöké váló megválasztását Hamsea mellőzéssel, kit ezen állásra érdemesebbnek tartok rangjánál és koránál fogva; azért is igaz uton küzdöttem mellette az utolsó momentumig, hogy Mangrának más állása cserélve legyen Hamsea helynöki állásával. Ez azonban csak az elébb említett emberek szemében halálos véték, másokéban nem.

Tisztelettel:
Dr. *Gáll József*.

* **Negyedszázados jubileum.** Bizvást elűt a szokott, lármás és nagyhangú ünnepegektől ez, amelyikről mi is kéz alatt értesülünk, de amelyet nem kevésbé tartunk megemlézésre méltónak a többinél. Semmi nagyobb szabású akciónak híre nem jutott pedig hozzánk. Mindössze annyi a dolog, hogy baráti körben, tisztelői között e hó 15-én ünnepli *Ragány János*, városunk köztiszteletben álló főszámvevője 25-ik évfordulóját annak, hogy a közigazgatás szolgálatába lépett. Tizenöt esztendő ebből a megyei számvevősködére esik, tíz pedig városi főszámvevőségére. Hosszu idő, munkás esztendők, nehéz állás és törhellen munkaszeretet. Körülbelül ezek azok a tényezők, amelyek a polgárság szeretetét és becsülését összpontosítják is az ezen felelősségteljes állás ily érdemes betöltője személyiségében.

* **Ötven éve doktor.** A nagyváradi orvosi kar egyik becsült tagja: dr. *Kutiák Ágoston* ezelőtt 50 évvel avatott orvossá. Egy fél-század óta szolgálja ez a derék férfiú a közegészségügyet dicséretes odaadással, buzgalommal, nagy tudással s Nagyvárad közegészségügye is sokat köszönhet működésének. A fél-százados évfordulón óváczióban részesíti az orvosi kar, de részt vesz bizonyára az óváczióban Nagyvárad közönsége is. Az orvosok jubiláris ünnepélyére vonatkozólag a következőket kaptuk:

A »**Biharmegyei orvos-gyógyszerész-és természettudományi egyesület**« nagyerdemű választmányi tagjának, dr. *Kutiák Ágoston*nak tiszteletére, orvos-tudorrá avatásának 50 éves évfordulója alkalmából, *f. hó 15-én délelőtt 11 órakor a vármegyei kistermében jubileumi ünnepélyt rendez, a melyre a »Biharmegyei orvos-gyógyszerész-és ter-*

mészettudományi-egyesület«, az »Országos orvos-szövetség nagyváradi fiókja« és az »Országos orvos-szövetség biharmegyei fiókja« összes tagjait s az ünnepe minden tisztelőjét ezen-nel tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1900. május hó 10-én. Dr. *Edelmann* Menyhért, egyleti titkár. — A biharmegyei orvos-és természettudományi egyesület, dr. *Kutiák Ágoston* nagyváradi gyakorló orvos ur kar-társunk, félszázados orvosi működésének évfordulója alkalmából, *f. év május hó 15-én délelőtt 11 órakor*, a vármegye székházának kistermében tartandó jubiláris ünnepélyre, fiókszövetségünket is meghíván, felkérem t. tagtársaimat, hogy ezen meghívást ez uton tudomásul venni és az ünnepélyen minél számosabban megjelenni méltóztassanak. Dr. *Fopovits György*, elnök.

* **Esterházy Mór gróf halála.** Fraknoi és galánthai *Esterházy Mór* gróf v. b. titkos tanácsos, császári és királyi kamarás, Veszprémmegyének 13 éven át volt főispánja, az éjjel Bécsben szívszélhűtésben meghalt. A boldogult, a kinek 50,000 holdnyi pápa-ugodi hitbizományi birtoka és Komárommegyében 30,000 holdnyi szabad rendelkezési birtoka volt, azonkívül Németországban, Vesztfáliában csak nemrég örökölte Vesztfália egyik legszebb birtokát és kastélyát, ismert alak volt Budapesten és főleg Bécsben, a hol állandó lakást tartott. Kiváló sportsman hírében állott, a Tattersallnak is elnöke volt. A gróf már egy év óta betegeskedett, de halála váratlanul jött. A halottas háznál máris több főherceg és az összes bécsi arisztokrácia kondoleált. Temetése Pápán, illetve Gannán (Veszprémmegye) lesz, a hol a családi sírcsolt van. A Nemzeti Kaszinó, a melynek a boldogult sok ideig választmányi tagja volt, kitűzte a gyászlobogót. Egy fia maradt, a 17 éves Pál gróf, a ki most a hitbizományt örökli és két leánya, Mari és Fanny; az idősebbet az idén mutatták be az udvarnál. Mint értesülünk, végrendeleti végrehajtókul *Pálffy Miklós* herceget és *Fenyvessy Ferencz* főispánt nevezte meg a boldogult.

* **A polgármester köszönete.** *Bulyovszky József* városunk dr., polgármestere abból az alkalomból, hogy a bolgár diákok itt jártak, *Réz Mihály* közs. iskola-felügyelőnek a rendezésért, a segédkező tanároknak a kalauzolásért és *Czeplédi Sándornak* a vendégek kitűnő el-látásáért legnagyobb elismerését és köszönetét nyilvánította.

* **Csendőr-különítmény a fürdőkben.** A *Püspök* és *Félix* fürdőkben a napokban foglalta el helyét a csendőr-különítmény, mely hivatala lesz az egész fürdőszézonban őrködni a fürdőközönség élete és vagyonbiztonsága fölött.

* **Felülfizetések** a biharmegyei nőegylet által április 21—29-én rendezett amateur kiállítás alkalmával. *IV-ik nap 24-én.* Kledorfer, 40 fill., Rimanóczy, 40 fill., Szabó Juli, 40 fill., Szarukán, 20 fill., Losnyik Ferenczné, 40 fill., Smarda Edéné, 40 fill., Makkay József 1 kor. 40 fill., Penchi Ferencz, 1 kor. 40 fill., dr. Fráter Imréné, 2 kor., Komlósiné, 40 fill., N. N. 40. fill., Reményfi Részó, 40 fill., br. Messena Istvánné, 40 fill., Tóth Jenőné, 20 fill., dr. Szemethy Géza, 1 kor. 40 fill., dr. Döry Ferencz, 1 kor. 40 fill., Jelinek Ferenczné, 2 kor. Csapóné Madarász Ilona, 40 fill., Nyiry Györgyné, 40 fill., Zathureczkyné 2 kor. 80. fill., Kolliner, 80 fill., Rothmann Jakabné, 80 fill., Dossay Ella, 40 fill., ifj. Kohn Sámuel, 1 kor. 20 fill., Grótz Béla, 8 kor. 20 fill., Fazekas N. 40 fill., Géczy Lajos, 2 kor. 40 fill. *V-ik nap 25-én.* Kledorfer Lambert, 40 fill., N. N. 40 fill., Huzella Gyula, 1 kor. 40 fill., Szabó Tibor, 1 kor., br. Gerliczy Félixné, 2 kor., Stark Róza, 40 fill., Hilinger Lipót, 40 fill., Cseprega Miklósné, 1 kor., 40 fill., Pap Imréné, 1 kor., Frankó Endre, 40 fill., Winkler Lajosné, 20 fill. *VI-ik nap 26-án* Stark Gyula, 40 fill., Balogh Lajos, 1 kor. 40 fill., N. N. 40 fill., özv. Balásházy Bertalané, 1 kor. 40 fill. *VII-ik nap 27-én.* Tatár Zoltánné, 40 fill., Gyurkovits Károlyné, 10 kor., Nadányi Jenőné 40

fill., Beczkay Arthur, 40 fill., N. N. 80 fill. *VIII-ik nap 28-án.* N. N. 1 kor. dr. Altmann Jakabné, 40 fill., Löbl Edéné, 1 kor., Marhelli János, 2 kor. N. N. 20. fill., Des Echerolles 9 kor. 40 fill., Nadányi Jenő, 1 kor. 40 fill., Zathureczky Pálné, 2 kor. 80 fill., ifj. Rimanóczy Kálmán, 8 kor. 80 fill., Brán Feliczián, 1 kor. 40 fill. *IX-ik nap 29-én.* Zsunk Pál 1 kor., dr. Szombathy István, 20 fill., br. Podmaniczky Emmi, 40 fill., Des Echerolles Laura, 40 fill., Láng József, 40 fill., Berkovits Miklósné, 1 kor. 40 fill., Léderer Dávidné, 1 kor. 40 fill., Thury Kálmán dr. 80 fill., Stark Roza, 40 fill., Kalenda János, 80 fill., dr. Sonnenfeld Józsefné, 20 fill., Koliner Dávidné, 40 fill., Vári Szabó Béláné, 1 kor. 40. fill., Rózsavölgyiné, 40 fill., Molnár György, 40 fill., Pálffy Béla 40 fill., Pártos Arnoldné, 40 fill. Jakobovits Helén, 40 fill., Hajós, 80 fill., dr. Mayer László, 1 kor., 40 fill.

A midőn az itt felsorolt felülfizetések a nőegylet elnöksége nyilvánosan nyugtatványozza, a szives adományokért egyszersmiad köszönetnek ad kifejezést.

* **Az ügyvédi kamara új helyisége.** A régi városházán nagy rontás-bontás van, alakítják át a helyiségeket, hogy a városi adóhivatalnak megfelelő legyen. Az ügyvédi kamara is elköltözött az épületből a Széchenyi-téren levő Tisza házba.

* **A szatmári gyilkosság.** *Papp Béla* földbirtokos s két társa bűnpörében az esküdt-széki tárgyalás e hónap 22-én és 23-án lesz Szatmáron. Az ítélőtanácsban *Galba Lajos* fog elnökölni, szavazó bírák *Szabó József* és *Balogh József* lesznek. A vádhatóságot *Némethy József* dr. királyi alügyész képviseli. A főbűnöst *Kelemen Samu* dr., *Papp Zoltán* pedig *Fejes István* dr. fogja védeni, míg *Zsoldics Mihály* részére hivatalból *Hermann Lipót* drt. rendelték ki védőnek. A tárgyalást az egész megye érdeklődéssel várja. A tárgyalóterembe csak kétszáz hallgatót bocsátanak be névre szóló jeggyel.

* **Elhunyt 48-as honvéd.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb atya, após, nagyatya és rokonnak *Csorba Miklós* nyug. püspökségi szőlőkezelő 48/49-iki honvéd huszárörmesternek folyó hó 11-én este 8 órakor élte 82-ik évében végelgyengülés következtében történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványa folyó hó 13-án d. u. 4 órakor fog Szent-János-utca 444-ik szám alatt levő lakásnál az ev. ref. egyház szertartása szerinti ima után az olasz-i sírkertben örök nyugalomra tételre. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1900. május hó 12-én. Béke poraira! *Csorba György*, az elhunyt fia. *Csorba Anna* férj. *Tóth Józsefné*, *Csorba Mariska*, *Csorba Jolán*, az elhunyt leányai. *Csorba Györgyné* szül. *Siraky Julia*, az elhunyt menyje. *Tóth József*, az elhunyt veje. *Csorba Miklós*, *Csorba Ernő*, *Csorba Margit*, *Csorba Ilonka*, *Csorba Gizike*, *Csorba Laczi*, *Tóth Katinka*, *Tóth Józsi*, *Tóth Jolán*, az elhunyt unokái.

* **Az ellopott májusfa.** *Tyirla Juon* belényesi legény szerelmes volt a szép *Mariczába* és hogy szerelmét már egyszer méltó módon dokumentálta, arra elérkezett a virágos május elseje, a mikor minden szerelmes legény szép pántlikás május fát állít a kedvese ablaka alá és a mikor hajnalban a szép oláh fáták kidugják borzas fejüket a muskális ablakból, önkéntelenül felkiáltanak örömlükben:

— Lám, lám az a Juon megemlékezett rólam!
Tyirla Juon készült a nagy napra. Kivágott egy szép virágos orgonafát tövestül s rákötött vagy 20 koronát, hogy gyönyörűen feldiszipte. Vett rá pántlikát, selymekendőt, fűgét, narancsot és mindet fölaggata a májusfára. Május éjjelen már ott állott a *Tyirla Juon* udvarán a gyönyörűen feldiszipt májusfa. Csakhogy a szerelmes Juonnak volt egy vetélytársa is, *Osátó Endre*, a kinek bizony nem teltt olyan szép májusfára és kesergő szívvel nézte, a mikor Juon az udvaron diszitzette a májusfát. Kaján irigység fogta el mindezek lát-tára s gyorsan megszületett benne a terv, hogy mi

módon tegye lehetetlenné Juont a szép Maricza előtt. Maga mellé vette még Jóna Károly, Pantik Mihály és Pap István belényesi legényeket és a mikor szuroksötét lett az éj, a boldog Juon pedig bent a szobában álmodozott arról, hogy mily boldogságot fog ő okozni az ő szépséges Mariczájának a májusfával, az imposztorok ellopták a májusfát. A többszörösen kárvalott Tyirla Juon tudta, hogy honnan fúj a szél, mert utcahosszat beszéltek erről a vidám históriáról s a tetteseket följelentette a csendőröknek, a kik azután nagyrészt összeszedték a sok pántlikának, selyemkendőnek és narancsnak. De mindez most már nem használ semmit, mert a szép Mariczának nem volt az ablaka alatt májusfa szép virágos május elsején.

x **Katona-zene a Bazár-kertben.** A Bazár-vendéglő ujonnan berendezett díszes kerthelyiségében, rosz idő esetén pedig az étteremben ma este a 37. gyalogezred zenekara válogatott műsorral hangversenyt rendez. Izletes ételekről és jó italokról Harsányi József vendéglős gondoskodik.

* **Szlavianszky Nadina hangversenye.** Szlavianszky Nadina, a világhírű orosz szépség és énekesnő kedden **Nagyváradon** lép föl egész társulatával a **Csarnok** nagytermében. Az egész világot bejárta már az orosz csalóány és mindenütt nagy elragadtatással hallgatták az ő-szláv dallamokat és egyéb orosz énekszámokat, melyeket remekül betanított társulatával énekeltek. A társulat tagjai remek orosz nemzeti viseletben jelennek meg, a művésznő nemzeti díszruhájában pedig remek ékszerekkel van díszítve. A társulattal jön egy Balalaika zenekar is. A társulat itteni szereplése természetesen a mi nemesebb szórakozás nélküli városunkban nagy örömet kelt s előreláthatólag zsufolt ház előtt fog fellépni. Jegyeket eddig is tömegesen vettek, de még mindig kaphatók **Pauker** Dániel Szt.-László-téri könyvkereskedésében.

* **Gyilkosság vagy öngyilkosság.** Kis-Szent-Miklós torontálmegyei község határában tegnap virradóra egy összeroncsolt emberi holttestet találtak a vasuti síneken. A helyszínen megjelent hatósági közeg és csendőrség, megállapította, hogy az illető **Müller** Mátyas szőregi cigánymuzsikus. Eleintén azt hitték, hogy Müller öngyilkossági szándékból vette magát a vonat elé. A boncolásnál azonban a hullán több oly gyanus jeleket találtak, melyekből gyilkosságra lehet következtetni. E fölfedezésről rögtön értesítették a nagybeczkereki királyi ügyészséget, mely a törvénytörési boncolást elrendelvé, utasította a csendőrséget, hogy ez irányban noomozzon. A csendőrségnek eddig sikerült megállapítani, hogy Müller tegnapelőtt néhány cigánnyal mulatott Szentmiklóson és estefelé távozott onnan, hogy a vonattal elutazzék. Müllernél mikor Szentmiklósról elutazott, 30—40 forint készpénz lehetett. Ezt a pénzt nem találták nála, azonkívül hiányzott Müller órája is. Az eddigi nyomozásból kétségtelennek látszik, hogy Müllert kirabolták és eszméletlen állapotban dobták a vonat elé. A lakosság most nagy érdeklődéssel várja a nyomozás eredményét. Eddig négy embert tartóztattak le súlyos gyanúkok miatt.

* **Rejtélyes gyilkosság.** Német-Márok községben rejtélyes gyilkossági eset tartja izgalomban a lakosságot. Özv. Windheim Magdolna — írja levelezőnk — pár évvel ezelőtt átadta vagyonát rokonának, Baumstark Márton asztalos mesternek azzal a kikötéssel, hogy amíg él, Baumstark tartozik neki teljes ellátást adni. Baumstark, amíg a vagyonban tartott, teljesítette a kötelességét, azonban a vagyon Baumstark iszákossága miatt csakhamar eluszott s ettől fogva teher volt az öreg asszony a háznál. Tegnapelőtt Baumstarkné lelkendezve futott a szomszédokhoz, hogy az öreg Windheimné belengrott a kutba. A szomszédok rögtön átfutottak és az öreg asszony holttestét kihúzták a kutból. A halottkém jelentése alapján a boncolást megejtették s ekkor kiderült, hogy Windheimné előbb agyonverték s úgy dobták a kutba. Ezt a feltevést igazolják a holttest fején talált súlyos sérülések. A csendőrség a jelen volt kir. ügyész rendelkezésére a Baumstark házaspárt elfogta, mert kétségtelennek látszik, hogy az öregasszonyt ők gyilkol-

ták meg s azért dobták a kutba, hogy bűnüket elpalástolják.

* **Gyilkosság vízzel.** Borzasztó gyilkossági eset történt a napokban Kézdi-Vásárhelyen. Kovács József kézdi-vásárhelyi lakos már rég idő óta haragban élt a szomszédjával Bálint Sámuellel. A verekedő szomszédok akárhányszor törvény elé is kerültek. A legutóbbi veszekedésükből kifolyólag hozott bírói ítéletben Bálint lett a vesztes fél, a ki emiatt roppant elkéseredett s bosszút esküdött Kovács ellen. Tervének végrehajtására kegyetlen módot választott. E hó 8-án este ugyanis a mikor Kovács együtt ült családjával, Bálint vízzel töltött puskából az ablakon át rálőtt Kovácsra. kinek fejét a lövés teljesen széttroncsolta. A családtagok ijedten menekültek, lármájukra összefutottak a szomszédok is, a kik az esetről értesítették a csendőrséget. A megejtett nyomozás kiderítette, hogy a gyilkosságot Kovács József követte el, kinél a gyilkos fegyvert — melynek csöve a lövés következtében megrepedt — meg is találták.

A becsapott kincskereső.

Nagyvárad, május 12.

Tyipe János drág-csékéi lakos nem tudta felfogni, hogy a ki magának nem tud kincset szerezni, az másnak még úgy sem szerezhet s azért rutul becsapta egy furfangos cigány. név szerint **Rostás** Sándor, a ki háztulajdonos Nagyváradon a Kert utcában és hihetőleg ilyes manipulációkon szerezte a házát.

Hogy Tyipe János gazdagságra vágyott, az csak természetes, de ő a hirtelen meggazdagodás módját akarta megszerezni s ez már nagyon természetellenes. Sokszor, igen sokszor felvetette Tyipe János ezt az öreg problémát komája **Ambró** Gergely előtt, a ki végre is jobb tanács hiányában Rostás Sándor nagyváradon cigányhoz utasította, a ki nagyon jól ért a kincskereséshez s e féle babonaságokhoz. Tyipe János nem szólt tovább senkihez erről hanem egy szép reggel befogta két ökrét, bejött Nagyváradra, fölkereste Sandri cigányt lakásán és eladta kérelmét.

— Hát lehet, lehet — szólt Sandri cigány fontoskodó képpel, — de persze ehhez pénz kell, sok pénz.

— Hiszen ha csak az kell, — szólt Tyipe János, — azon nem mulik, — erre vissza rohant a vásárba, eladta a két ökrét s nemsokára bankókban számolt le Sandri cigánynak 70 frtot.

Tyipe Juon boldogan ment haza gyalog s a feleségét a ki váltig szomorkodott az ökrök miatt, váltig vigasztalta.

— Lesz pénz fiam dögivel, majd kikeresi Sandri cigány.

Sandri cigány ki is utazott Csékére Tyipe Juonhoz s körüljárta vele a határt.

— Pénzt látok nagyon sokat — monologizált Sandri cigány, — 13 drb. tallér már itt is van a zsebemben. Phi! phi! — apád anyád ide jöjjön. — És ezzel az ámuló Tyipe szemeláttára ki is vett a zsebéből 13 drb. régi tallért.

De hát természetesen még szükség volt pénzre és Tyipe még 15 frtot adott át Sandri cigánynak, a ki aztán azt ígérte, hogy egy hónap múlva ismét kijön és akkor majd fölkeresik a nagy kincset. Nap-nap után mult el és Tyipe örömpesve várta azt a napot, a mikor majd Sandri cigány állítása szerint a nagy hombárt is szinarannyal töltik meg. Az idő mult és Sandri cigány nem jött, a türelmét vesztett Tyipe pedig bejött ismét Nagyváradra s felekereste a bűbajos cigányt, hogy meghívja őt Drág-Csékére családi kincskere-

sésre. Sandri cigány úgy viselte magát, mint aki ujjasából rángatja ki a milliókat.

— Persze-persze, — szólt diplomatikusan — el is felejtkeztem róla. No de a mi késik nem mulik, három hét múlva kint leszek Csékén. Üritsetek ki minden edényt, az asszonyoddal foldoztasd meg a zsákokat.

Ez a fellépés határozottan imponált Tyipének, annyira, hogy elmenetele előtt 60 frtot nyomott a Sandri cigány markába. Három hét múlva ki is ment Sandri cigány Csékére, nagy komolysággal körüljárta a határt s ekkor kijelentette, hogy csak az 1900 évi **Sz. György napján** éjjeli 12 órakor szedhetik föl a nagy kincset, de addig egy krajczárt sem. Szegény Tyipe Juon már semmit nem tudott a Sandri örökké éhes zsebébe sülyeszteni, tehát a cigánnyal két szekér szénát küldött be. Egyszer ismét találkozott Sandrival a lóvásárban s ekkor ismét 9 frtot csalt az ki tőle, tehát eddig a kincskeresés **172 frtjába** került Tyipének.

Szt. György napja közelgett s Tyipe bejött Nagyváradra, hogy figyelmeztesse Sandri cigányt az ígérethez.

— No hát most már dologhoz látunk. Üres a nagy hombár?

— Már egy éve üresen áll — felelte Tyipe Juon.

— No mert azért, hogy sok kincs került belé.

Szivszorongva várta Tyipe Sz. György éjszakáját, de Sandri cigánynak hire-hamva sincs. Bejött tehát haraggal Tyipe, hogy Sandri cigányt felelősségre vonja a család miatt, de az most újabb csalással, hazudozással állott elő.

— Vagy 1000 forintot hozzá ide nekem, vagy pedig **ölj meg egy embert s annak a fejét hozd el nekem**, különben nem lesz semmi-féle kincs.

Tyipe Junnak azonban szerencsére most már felnyílt a szeme, belátta, hogy csalóval van dolga s azért egyenesen a nagyváradon rendőrhéghhez ment s följelentette Rostás Sándor cigányt.

A rendőrség megindította Rostás Sándor ellen a vizsgálatot.

Idegenek birtokszerzése.

Ily czim alatt külön könyvben, tágabb keretben kibővítve megjelent dr. **Baross** János azon értekezése, melyet az idegenek birtokszerzésének korlátozása tárgyában f. é. április hó 3-án az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályában tartott.

A szerző nagy jogi készséggel jogtörténeti alapokon kimutatja, hogy már az aranybulla 26. pontja kizárta az idegeneket az ingatlan birtokok tulajdonából. Azóta 700 esztendőn keresztül a legféltékenyebben őrizték őseink a hazai földet, míg a Bach-korszakban 1852-ben kiadott császári ősiségi nyilatkozat halomra döntötte a magyar jogfejlődést — és megnyitotta az idegenek számára a birtokszerzés jogát.

Avilágon minden agrikultur állam törvényhozás az állampolgársághoz köti e jogosultságot.

Oroszország, Románia és az észak-amerikai Egyesült-Államok közül is többen, sőt Németországban is állanak fenn ily korlátozások.

A gazdag iparosállamoknak nincs szükségük ily védelemre, de a tőkeszegény agrár-államok rá vannak utalva, mert kisajátítással fenyegeti őket a külföldi tőkepénz.

Végre is az mindegy, hogy fegyverrel foglal-e el valamely országot a külföld, vagy — megveszi azt.

Magyarországot két irányban fenyegeti ily veszély:

A kisbirtokokat a galicziai és orosz zsidó-bevándorlók kerítik kezükbe, míg a nagybirtokokat a külföldi kapitálizták vásárolják össze.

Tragikomikus állapot, hogy míg telepítés útján új erővel akarjuk szaporítani parasztságunkat, addig a régi, már meglevőt pusztulni hagyjuk.

Ép ezért törvényileg kimondandó, hogy 100 kat. holdon aluli kisbirtokot csak magyar honos bírasson. A fentemlített bevándorlást pedig be kell tiltani, mert azok az elemek még nincsenek a morálnak és civilizációnak azon a fokán, hogy egy modern állam kereteibe beilleszkedni tudnának. A közép- és nagybirtokok kisajátításának megakadályozása már nehezebb kérdés.

Ugyanis az ily szigorú korlátozások árdepressziókat idézhetnek elő.

Vannak sokan, kik ezenkívül nemzetközi retorzióktól is tartanak, — de ez ránk nézve nem veszélyes — mert vajmi kevés magyar ember akar külföldön birtokot vásárolni.

Ami az árdepresszió kérdését illeti, ez elkerülhető, ha kérdésünket a most megindított telepítési és a középosztály rekonstrukciójára irányuló akcióval egybekapcsoljuk. Ugyanis egy Országos Birtokbizottságot kell alakítani, mely e három testvérkérdés megoldását vezeti.

Ezen bizottság jóváhagyása alá kell utalni minden külföldi egyén kérelmét, ki valamely magyar birtokot meg akar szerezni. Ha a bizottság a birtokot telepítésre alkalmasnak találja, — törvény által biztosítandó — elővételi jogánál fogva azt azon áron átveszi, melyet a külföldi megajánlott.

Ha jó erdőbirtokról lenne szó, azt az állam vagy más holtkézi tulajdonos szerezhetné meg.

Csak ha egy esetben sem lenne használható, akkor adná meg a bizottság az átíratási engedélyt. Ezen engedélyt is azonban számos megszorításokhoz fűzné, melyek közt első helyen állana az, hogy idegen honos birtokán csak magyar honpolgár lehessen gazdatiszt.

A most tárgyalás alatt levő gazdatiszti törvény szervezete ezt a magyar holtkézi birtokokra kimondja; méltányos, hogy ezen megszorítás az idegen birtokosokra is kiterjesszessék.

Annál is inkább fontos a kérdés ezen része, mert azt a politikai és társadalmi vezérezerepet, melyet a régi tulajdonos elpusztulásával a föld népe nélkülöz, a magyar gazdatiszteknek kell átvenni.

E társadalmi szempontok mellett óriási közgazdasági károk is fenyegetik az országot.

Az idegen tulajdonos összes ipari be rendezését külföldről hozatja s a mi fő, a föld jövedelmét utolsó krajczárig külföldön költi el; ez oly gazdasági kára az országnak, hogy Parnell Irország gazdasági bukását csakis annak hasonló helyzetével magyarázza. Az ír birtokok tulajdonosai ugyanis jórészt angolok, kik az ír földjövendelmét csak Angliában költik el, abból egy schilling sem jut Irországnak.

A kérdés illetően való megoldása felelet egyúttal *Beksics* Gusztáv mostanában megjelent többrendbeli röpiratára, melyekben ő a hitbizományok mobilizálását (vagy legalább áthelyezését) óhajtja, mert azok a magyar nép terjeszkedésének útját állják. A hitbizományok 2 millió 300 ezer katasztrális holdat tesznek ki, melyeknek 45 százaléka szántóföld.

Ezzel szemben az »idegen kéz« birtokainak nagysága 1.900.000 kat. hold, melyből 55% a szántóföld — tehát körülbelül annyi, mint a hitbizományok által lekötött terület.

Ha tehát a magyar nép propagációjának teret akarunk nyújtani, az idegenek birtokait használjuk fel a telepítés céljaira. Így legalább a hitbizományok által védett magasabb nemzeti érdekek is sértetlenül megmaradnak, míg az idegen birtokok által okozott társadalmi és közgazdasági veszélyek is szanáltnak.

Beksics azt mondja, hogy magyar nemzeti érdekekből helyes birtokpolitikára elkerülhetetlen szükség van; ilyen helyes birtokpolitikával azonban nem egyeztethető össze az, hogy a forgalomképes magyar földnek $\frac{1}{10}$ -része ma már idegen kézre került. Nemcsak a baj tova terjedését kell meggátolnunk, hanem a már ki-

sajátított magyar földet is vissza kell szerezni a magyar nép számára.

Az érdekes munkálattal az érdeklődők figyelmében azon körülmény ajánlja legjobban, hogy az O. M. G. E. említett ülésében kimondotta, miszerint az idegenek birtokszerezése ellen irányuló akciózt a szerző által kifejtett elvek alapján tartja megindítandónak.

Kapható minden könyvkereskedésben és a »Patria« nyomdájában (Üllői-ut 25., »Köztelek«) 3 koronáért.

EGYESÜLETEK.

Új kiházasítási és temetkezési egyesület. A m. kir. belügyminiszter a komádi-i III. temetkezési és kiházasítási egyesület alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu Athand.*

- 711 Köpe Zsófia — Kiss Mihály — helyben hagyva.
 715 Gyurisán Katalin — Aszódi Elek — helyben hagyva.
 716 Mucsi Sándor — Mucsi Sára — helyben hagyva.
 717 Szilasi Antal — Cziráki Mária — helyben hagyva.
 744 Menszár Sándor — Hevesi Juliánna — helyben hagyva.
 806 Maeselka József — Szilágyi Piroska — helyben hagyva.
 813 Molnár Ottilia — Kiss János — helyben hagyva.
 822 Rappó Katalin — Szabó József — megváltoztatva.
 839 Takács Juliánna — Kiss József — részben megváltoztatva.
 1032 Keszleányi F. — Denk Mária — helyben hagyva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

- 562 Bencze Szavéta s t. — Bencze Juon s társa — részben megváltoztatva.
 635 Krajnik János s társa — Szirbán János — helyben hagyva.
 713 Zsiga Sándor s társa — Zsiga József s társa — helyben hagyva.
 1174 Vesze Péterné s társa — Pantye Péter s társa — részben megváltoztatva.
 1249 Kudelka József hagyatéki ügye — helyben hagyva.
 1260 Liebermann Mór — Gallovits Dezső s neje — helyben hagyva.
 1261 Liebermann Mór — Gallovits Dezső s neje — helyben hagyva.

Előadó: *Bócz Géza.*

- 115 Varga Mária — Varga János — feloldva.
 362 Szikszay Lajos — özv Siklován Péterné — helyben hagyva.
 426 Madár István s társa — Madár Sándor s társa — helyben hagyva.
 478 Tóth István hagyatéki ügye — helyben hagyva.

Előadó: *Lehoczky Lajos.*

- 3054 H. Kenéz János — H. Kenéz Sándor s társa — helyben hagyva.
 3185 Madar Jnon s társa — Madar Mária s társa — rendelet.
 1029 Garay Sándor — Kiss Gyula — helyben hagyva.
 1086 Tóth és Auner — Spitzer Jakab csőd-tömeg — helyben hagyva.
 1317 Nagyváradi takarékpénztár — Vajda Bálint — helyben hagyva.
 1283 Schwartz B. — Schwartz Ferencz — helyben hagyva.

ZENE és MŰVESZET.

Gyermek-dalok. *Beleznay* Antal székesegyházi karnagy, zenetanár, maradandó nevet vívott ki a zeneirodalom és dalszene-költészet terén sikeres működésével. Számtalan szebbnél-szebb népdala országsszerite közszájon van. Nem kevésbé becses az a működés, amit az iskolákban a zenetanítás körül kifejtett. Most ismét megjelent tőle egy füzet »*Gyermek-dalok*« címen, a melyet az *elemi leányiskolák* számára írt. Harmincz gyermek-dalt és tíz hazafias dalt tartalmaz a füzet, a melyeknek szövegét *Fósa*, Gyulai Pál, *Beleznay* Antal stb. írták s azokat *Beleznay* Antal zenésítette meg majdnem kivétel nélkül. A füzetben a darabok dallama is közölve van. Ára 40 fillér.

A zeneiskola hangversenye.

A Nagyváradi Zenekedvelők Egyesülete által létesített és fentartott nyilvános zeneiskola V-ik (a jelen tanévben második) hangversenyét rendezi 1900. évi május 13-án, vasárnap d. u. 5 órakor, a »Csarnok« disztermében. Belépti jegy személyenként: felnőtteknek 1 korona, gyermekeknek 40 fillér, karzatjegy 40 fillér. A hangverseny kezdete délután 5 órakor. A műsor a következő:

- Major Gyula: »Serenade« op. 24-ből Gavotte. Előadják: I. hegedűn: Feinsilber Irén, Fényes Mártha, Fohn Ernestsün, Láposy Erzsike, Hirschmann Gyula, Leipnik Gyula, Steiner Emil és Stern József. II. hegedűn: Goldstein Aranka, Goldstein Erzsike, Voszka Jolán, Böszörményi Árpád, László József, Szemes Imre, Schreiber Lajos, Veisz Izidor és Veisz Manó. Mély hegedűn: Homonnai Albert, Cellon: Moess Károly és Fekete Zoltán. Nagybőgőn: Hendel József és Szabó Sándor.
 - Erkel Ferencz: »Ábránd« a Hunyadi László című operából. Zongorán előadja: Békési Piroska.
 - Schmidt J.: »Sonatine.« Zongorán 4 kézre előadják: Molnár Laura és Katona Ilonka.
 - Mendelsohn F. M.: Symphonie III számból »Alegro un poco agitato.« Előadják hegedűn: Homonnai Albert, gordonkán: Moess Károly, zongorán 4 kézre: Hendel József és Schwartz Géza.
 - Abt Ferencz: »Gute Nacht, du mein herzige Kind.« Ábránd. Zongorán előadja: Rafael Irma.
 - »Magyar dalok.« Czimbalmón előadja: Perl Szeréna.
 - Heindenfelder J.: »Norvég posta.« Zongorán 4 kézre előadják: Bérczi Mariska és Bérczi Erzsike.
10 perc szünet.
 - Hencsirek István: »A vándorló cigányzenekar.« Egyveleg. Előadják: I. hegedűn: Aczél Ferike, Kánitz Dávid, Debreczenyi Dezső, Szaló Ernő, Mártonffy István. II. hegedűn: Steiner Ervin, Fekete Béla, Diósi Mihály, Mártonfi Zoltán. III. hegedűn: Szathmáry Mariska, Jakabovits Ilonka, Glüksmann Margit, Berger Emma, Schüch Dezső, Huszty Lajos, Diósi Andor, Réz István, Hummel Ödön és Kiss Ferencz. Mély hegedűn: Bumbera Imre és Kohn Márton. Gordonkán: Boleman Aurél, Réz László, Békési Leó. Nagybőgőn: Szabó Sándor. Zongorán: Réthy Irén. Harmoniumon: Huszár László. Czimbalmón: Steiner Teréz és Perl Szeréna.
 - Sydney Smith: »Hangverseny ábránd« a »Büvös vadász« című operából. Zongorán előadja: Frantzely Gabriella.
 - Hubay Jenő: »Csárdás jelenet« »Helyre Kati« Hegedűn előadja: Fényes Mártha.
 - Vomáoska J.: »Valse de Concert.« Zongorán előadja: Schwartz Juliska.
 - Beriot Ch: »Fantasie — Balett« 2. sz. Hegedűn előadja: Feinsilber Irén.
 - Hummel J.: »Concertino«-ból utolsó tétel (Rondo). Zongorán előadja: Peiser Sarolta. Kiséri a vonós zenekar.
- Bátly zeneműve.** *Bátly* Endre nagyváradi zeneszerzőtől, kinek nevét — mellesleg mondva — külföldön jobban ismerik mint nálunk, »*Impromptu*« címmel egy zongorára írt

zenemű jelent meg *Keszler* Mária zongora művésznőnek ajánlva.

A mű, mint czime mutatja, nagy igényekkel nem lép a közönség elé; ám azért igen kedves e bájos apróság, melynek *Sostemlo*-tételéből látszik, hogy sok formaérzék és invenzió lakik abban a phantaziában, hol e zenei gondolat született.

A ki e zeneművet hallja olyanforma élvezetet fog találni, a melyet nyujtanak egy hatalmas vizsgárból elvált és a nap sugarában csillogó szívárványt játszó vízcepek.

MULATSÁG.

A gymnásisták majálisa.

A jászó-prémontrei kananokrend nagyváradai főgymnásiumának ifjusága körös-nadányi *Nadányi* Jenőné urnő védnöksége és *Grexa* Gy. Lőránd tanár vezetése alatt folyó évi május hó 31-én a Félix-fürdőben majálist rendez. A táncz kezdete 6 órakor.

A rendezőség a napokban küldte szét a majálisra szóló meghívót. A rendezőség névsora a következő:

Elnök: ifj. *Harmathy* Károly. Titkár: *Alliquander* Ödön. Pénztárnok: *Bresztovszky* Ernő. *Alliquander* Kálmán, *Adler* Béla, *Baly* László, *Bodó* László, *Bozóky* Ferencz, *Frankó* József, *Frankó* Sándor, *Géczy* Imre, *Gyémánt* Jenő, *Jancsó* Béla, *Kotunovics* Géza, *Kovács* Zsigmond, *Lichtmann* Jenő, *Lukács* Imre Béla, *Medvigy* Mihály, *Mercsa* Viktor, *Nadányi* Jenő, *K. Nagy* Marczel, *Nesztor* József, *Pallay* Béla, *Péterffy* Elemér, *Pongrácz* István gróf, ifj. *Popovits* György, *Siposs* Ernő, *Szunyogh* István, *Szunyogh* Péter, *Telegdi* László, *Váli* Péter, *Venczel* Dezső, *Voit* Ervin, *Waldmann* Géza, *Zigre* Miklós r. b. t.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francziából fordította: V. A.

32.

Csapatát felállította és sebes léptekkel tartottunk Irun felé a *Bidassoa* mentén. A *Biriáton* magaslattól elhagytuk a völgyet, hogy meghágjuk a magaslatozatot és így egy hegység mellé érkezünk, *Behobie* felé, hol egy kápolna van melyet *Szent Marciál* remete lakának hívnak. Valamikor itt sok francia esett el; ez fontos hely, mely Irun fogva tartja. Már egy angol hadosztály tartotta elfoglalva. Mikor *Guibelalde* megpillantotta a veres ruhásokat, hozzám jött és haraggal kiáltá: Arrail vége van! Nem tesz semmit, előre! és éljen *Navarra*! — Kifejtette csapatait és a *dombra* vezényelte; de, barátom, az angolokat nem olyan könnyű hanyathomlok megfutamítani, mint az *Andaluziaiakat* vagy a *pesetorokat*. Ezek jól tartották magukat, annál is inkább, mert ágyuk is voltak s ugyancsak köpködtek a kartsokot az orrunk alá. Háromszor támadtunk és igen sok embert veszítettünk: *Guibelalde* arcában megsebesült. Végre is mi maradtunk a *Szent Marciál* urai de nem tudtunk előbbre haladni: a nagy angol vonalak a tüzéséggel Irun minden bejáratát fogva tartották.

Egész Európa borzadályal értesült arról a mi ebben a szerencsétlen városban történt. Tudja, hogy az angol kormány *Christinától* behíva elküldte neki London összes összeszedett és fegyelmetlen rablóját *Evan* vezérlete alatt. Hit és hűség nélküli gonosztevők voltak ezek: oly zsákmányolást vittek ezen nap nap után véghez, melyet Európa két századon át nem látott, a gyilkolás és rablás mindenféle nemét. Láttuk, mikor mozdulalanul álltunk a *Szent Marciál* fensikján; de minthogy Irunban, a negrők voltak, kik kétség kívül maguk hitták az angolokat, cseppet sem volt kedvünk meg-

osztani a többiek sorsát. A legrosszabb az volt, hogy a határ legjobb pontját veszítettük el.

Guibelalde a nap egy részén ott akart maradni a *Szent Marciál*on, szívében dühvel, remélve hogy jön segély a királyi hadseregtől: senki sem jött. Akkor elhatározta, hogy *Fontarabie* felé fordul, hogy megvédelmezze egy kevésse biztostámadás ellen, mert az angolok nem tudtak mást tenni, mint a folyó torkolatát elfoglalni; engem pedig *Vera* felé küldött, hogy megszálljam és várjam új parancsát. Szemben a győztes angolokkal nem volt más gondolatom, minthogy beadjam lemondásomat és szomorúsággal; haraggal váltunk el délután három óra tájban. Mióta harcban éltem, nem éltem még oly istentelen napot, sohasem láttam egy várost végveszedelemben a nélkül, hogy segítséget ne kapott volna. S az én néma dühömnek még szomorú sejtelméi is voltak.

Verában az egész várat fegyverben találtam. A legtöbb ház bezárva, a férfiak előtűntek az ablakokból rövid puskákkal felfegyverkezve. Az utcán zavaros tömeg, az asszonyok pedig hangos kétségbeesett kiáltásokkal jártak felé. Felém szaladtak: — Ah! don *Mánuel*, az Isten áldja meg! Maradjon nálunk.

— Mi van itt? kérdeztem izgatottan.

— Nem tudja? Lesaca ég.

— Lesaca? És ki?

— *Pesetorok* . . . *Garmendia* . . . Több mint ötszázan vannak, mindent felgyújtottak.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A delegáció megalakulása.

Budapest, május 12. (Saj. tud. táv.) A magyar és osztrák delegációk ma megalakultak.

A magyar delegáció elnöke *Szilágyi* Dezső rövid beszédben üdvözölte a delegátusokat, munkára serkentette a delegáció tagjait s végül a királyt éltette.

Az elnöki beszédet a delegáció tagjai állva hallgatták végig.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) A holnapi trónbeszéd meg fog emlékezni a berlini utról, mely ha bár *családi ünnep* is volt, de a hármas szövetség megerősítésére vált.

Gullner Gyula mandátuma.

Budapest, május 12. (Saj. tud. táv.) *Gullner* Gyula belügyi államtitkárt *Abony*-ban egyhangulag újra választották orsz. gy. képviselővé.

Munkácsyné köszönete.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) Özv. *Munkácsy* Mihályné nyilvános köszönetet mond, a férje elhunytá alkalmából megnyilatkozott nagy nemzeti részvétért.

»Örökké fog élni — ugymond — lelkemben annak a fejedelmi temetésnek emléke, melyet a nemes magyar nemzet boldogult férjemnek rendezett.«

Lemondó egyetemi rektor.

Bécs, május 12. (Saj. tud. táv.) Az egyetem rektora beadta lemondását, mert az egyetemi tanács a diák zavarások elleni intézkedésekben nem értett vele együtt.

Személyi hírek.

Bécs, május 12. *Ferdinánd* Károly főherceg *Párison* át *Madridba* utazott, hogy ő *Fel-sége* megbízásából átadja a spanyol királynak a *Szent István-rend* nagykeresztjének jelvényeit.

Bécs, május 12. *Gizella* bajor hercegnő ma *Mária Valéria* főhercegnő látogatására *Ennsbe* utazott, a honnan tovább utazik *Münchenbe*.

Ostromállapot Barcelonában.

Madrid, május 12. *Barcelonában* az ostromállapot kihirdetése után helyreállt a nyugalom.

Tausanovics-pör végtárgyalása.

Belgrád, május 12. Ma kezdődött meg a *Tausanovics-pör* végtárgyalása. A semmitőszék által helybenhagyott vádhatározat szerint *Tausanovics* Koszta, a *Gruics-féle* radikális kormánytag volt tagja, 46 éves, felségárulás miatt már kétszer elítélve, a *Beogradszka Zadruga* nevű belgrádi pénzintézet részvényeinek jogtalan elsajátítása és hamisítása miatt, valamint hamisított okmányok használata miatt a büntetőtörvény 147. és 148. §-ai alapján vád alá helyeztetik. A vádhatározat a kihallgatott szakértők véleményén, amely szerint *Tausanovics* *Bankovics* igazgatósági tagnak a nevét más czélokra szolgáló faksimile lenyomásával hamisította, továbbá a vádlottnak erre nézve tett beismerő vallomásán, a *Beogradszka Zadruga* igazgatótanácsának a nyilatkozatán, amely szerint *Tausanovics* az intézetnek el nem helyezett részvényeit tényleg az igazgatótanács tudta nélkül elsajátította és *Bankovics* igazgatótanácsosnak a faksimiljét egy szintén eltulajdonított klisével rányomta a részvényekre; továbbá a zágrábi szerb bank és az újvidéki központi hitelintézet nyilatkozatain, amelyek szerint a vádlott a 300 hamisított részvényt ezeknél az intézeteknél 31,243 korona erejéig elzálogosította és végül *Bankovics* és *Cselovics* igazgatósági tagoknak, *Tausanovics* két pártfelének idevonatkozó tanuvallomásain alapszik. *Bankovics* mint magánpanaszos is szerepel ebben a pörben. *Tausanovics* védelmét *Mostics* ügyvéd vállalta el. A szerb büntetőtörvény szerint azok a büntettek, a melyekkel a volt minisztert vádolják, tíz évig terjedhető börtönnel büntetendők.

Török ügyek.

Konstantinápoly, május 12. Minthogy egyes lapok makacsul ragaszkodnak ahhoz a híreszteléshez, hogy a prizrendi osztrák-magyar konzult megfenyegették az albánok, az *Agence de Constantinople*, noha ezt a koholt hírt illetékes helyről azonnal megezáfolták, hivatalos török részről kapott értesítés alapján újra kijelenti, hogy *Prizrendben* semmi olyan dolog nem történt, a mi a szóban forgó, teljesen légből kapott híresztelésre alapot adhatott volna.

KÖZGAZDASÁG.

Gózsikló a megyében.

A magyar aszfalt ipar részvénytársaság *tatarosi* gyártelepén egy gózsiklót óhajt építeni a gyári anyagok szállítására. Az erre vonatkozó terveket tegnap mutatják be *Biharvámegye* alispánjánál.

Permetező kiállítás Nagyváradon. A biharmegyei gazdasági-egyesület és a nagy-

váradi hegyi választmány e hó 27-én Nagyváradon a városi szőlő telepen permetező kiállítás rendez, mely alkalommal a kiállításon levő permetezők működésben be lesznek mutatva. A kiállításra már eddig is többféle rendszerű permetező lett bejelentve s így alkalma lesz szőlősgazda-közönségünknek a permetezők különböző neveivel megismerkedni. A bejelentési határidő bár lejárt, a bizottság tekintettel arra, hogy még egy páran jelezték, hogy a kiállításon részt vesznek, a bejelentési határidőt e hó 20-ig meghosszabbította. Bejelentések a gazdasági egyesület titkári hivatalához (Nagyvárad, Nagy Sándor-utca Eleméri-ház) intézendők.

Szántás-verseny a vármegyében.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület f. évi márczius hó 21-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a f. évben a vármegye több pontján szántás-versenyt rendez. Az első szántás verseny e hó 28-án lesz megtartva Berettyó-Ujfaluban, mely iránt az ottani gazdaközönség nagy érdeklődést tanúsít s így remélhető, hogy az jól fog sikerülni. A szántás-verseny tervezete már elkészült, melyet legközelebb hozni fogunk.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, május 12.
Osztrák hitel	723.—
Magyar hitel	727.50
Allamvasut	637.25
Rimamurányi	599.—
Magyar jelzalog	458.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, május 12.
Buza októberre	8.02
Buza áprilisra	7.83
Uj tengeri	5.60
Rozs okt.	6.05
Zab okt.	5.29
Káposzta, repeze, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1900. május 12-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	97.40
Magyar koronajárdék	92.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,10%	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,10%	99.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.10
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	164.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.—
Osztrák járdék papírban	98.80
Osztrák járdék ezüstben	98.—
Osztrák járdék aranyban	97.80
Osztrák korona járdék	98.—
Osztrák államsorsjegyek	185.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.80
Magyar hitelbankrészvény	725.50
Osztrák hitelintézet részvény	721.—
Párisi vista	96.40
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.25
Németbirodalmi márka	118.30
London vista	242.70
20 márkás arany	23.66

A szerkesztővel felelős:

Dr. VUCSEICS GYULA.

Telkek eladása.

Nagyváradon, Hidegser-utcán négy telkek eladó.

Részletekről Dr. Rosenthal Mór ügyvéd, Nagyvárad, Zöldfa-utca 38. sz. a. ad fevilágosítást.

Önkéntes árverés.

A régi Rózsabokor épülete összes anyagával, u. m.: tetővel, ablakok, ajtók, verandával stb. f. hó 21-én délután 3 órakor a színhelyen nyilvános árverés útján el fog adatni.

Árverezni szándékozók a kikiáltási ár 10 százalékát előzetesen letenni kötelesek.

Nagyvárad, 1900 május hó 9.

A Színház és Bazár Építkezési Vállalat.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomosillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közzvényneél, csúznál, tagzaggatásnál és meghüléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; f. rak. t. ár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bétkü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter ozejegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT

ca. és kir. udvari szállítók.

Megnyitó-ünnepély.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐT

a 37. gy. ezr. zenekara, valamint a hódmező-vásárhelyi Béla cigány zenekara közreműködése mellett

☞ vasárnap, május hó 13-án, ☜

esős idő esetén is,

táncmulatsággal megnyitom.

Az elegánsul berendezett lakószobák, kád- és tükörfürdők, sétautak továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pinczéje készen várja a legkülönbözőbb igényü vendégeket.

Gyors és pontos kiszolgálás, mérsékelt ár által igyekezni fogok t. vendégeimet teljesen kielégíteni.

Kiváló tisztelettel

Kernáts János,
bérló.

Zongora-gyár Budapest.

FIÓK-ÜZLET: Arad. Győr. Kolozsvár.	<h1 style="margin: 0;">THÉK ENDRE</h1>	FIÓK-ÜZLET: Szeged. Temesvár. Kassa.
BUDAPEST és NAGYVÁRAD. Üllői-ut 66. sz. Kolozsvári-u. 4. sz.		
Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy <h2 style="margin: 0;">nagyváradai fiók zongora-raktáram</h2>		
mely eddig Fő-ut Széchenyi-szálloda alatt létezett, most Kolozsvári-u. 4. sz. alá a vezetésével megbízott Vomácska József zenetanár ur saját lakására helyez- tem át. — Raktáron mindig nagy választék áll a t. közönség rendelkezésére.		
<h3 style="margin: 0;">zongora-gyártmányaimból.</h3>		
Gyártott zongoráim nemcsak bel-, hanem külföldön is a legnagyobb keresletnek örvendenek, minőségükért szavatolok. Hogy zongoráim mennyire ki- állják a versenyt a külföldi gyártmányokkal, bizonyítja az is, hogy az ország vala- mennyi nevezetesebb zeneintézetében, így az orsz. magy. zene-akadémiában is kizárólag a THÉK-féle zongorák használatosak.		
A n. é. közönség látogatását kérve zongora-termembe, maradok kiváló tisztelettel		
Képes árjegyzékkel kívánatra szolgálunk.		<h2 style="margin: 0;">THÉK ENDRE.</h2>
Zongora-gyár Budapest.		

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

1818.
1900.

Pályázati hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 29045./IX. sz. leirata szerint alkalmat óhajt nyújtani a tehetségesebb kisiparosainknak és munkásoknak, hogy szakmabeli ismereteik gyarapítása és műizlésük tökéletesítése céljából a párisi nemzetközi kiállítást tanulmányozhassák s e célból utazási ösztöndíjakat engedélyezt. Ezen ösztöndíjakból — kiegészítve az alólírott kamara által is e célra megszavazott összeggel a kamara területéről 3 törekvő iparos és 1 kereskedő segéd egyenként 400 korona, továbbá 4 iparos segéd egyenként 300 korona utazási segélyt nyer.

Az alólírott kereskedelmi és iparkamara ezennel felhívja mindazokat, a kik ezen utazási ösztöndíjakat elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt s a kereskedelmi miniszter urhoz címzett kérvényeiket *legkésőbb a folyó évi május hó 25-ig a nagyváradai kereskedelmi és iparkamarához adják be.* A pályázati kérvényekben, illetve azok mellékleteivel igazolandó az illető lakhelye, vagyoni viszonyai, erkölcsi magaviselete, foglalkozása, előképzettsége, esetleges tanulmányai és nyelvismerete.

Megjegyezzük, hogy ezen utazási ösztöndíjakra első sorban olyan fiatal mesterek, illetve ipari munkások tarthatnak igényt, kik sajátjukból a szóban levő kiállítást meg nem tekinthetnék, az oda leendő kiküldetésre azonban kiváló szakismereteiknél fogva alkalmasak és oly iparágat űznek, melynek fejlesztésére ily tanulmányozás befolyással lehet, tehát első sorban a műipar körébe tartozó iparosok és munkások.

Nagyvárad, 1900. május 10.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, **Dr. Sarkadi Lajos,**
elnök. titkár.

Bikszádi árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál a KÜTKEZELŐSÉG Bikszád (Szatmármegye.)	<p style="text-align: center;">A</p> <h1 style="margin: 0;">Bikszádi</h1> <p style="text-align: center;">ásványos gyógyvizet</p> <p>mely egyedül a maga nemében, több hirneves egyetemi orvostanár és hirneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légesőhurut, hangszálag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhánnyás, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő gümőkórnál, továbbá kitűnő eredményt értek el a bikszádi víz alkalmazása által emésztetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalommál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.</p>
Bikszádi víz bérlője s a sztojikai víz főelárusítói: <h2 style="margin: 0;">ALMER LAJOS ÉS KÁROLY</h2> nagybányai lakosok.	
<p style="text-align: center;">A</p> <h1 style="margin: 0;">Sztójikai</h1> <p style="text-align: center;">ásványvizet.</p> <p>mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el <i>magyar kartsbadi víznek</i>, mert tényleg annak gyógyhatása a szigoru diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönbön <i>csukorbetegségnél</i> alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatása a Sztójikai ásványviz a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A Sztójikai ásványviz dús szén-savtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital párját ritkítja. <i>Sztójikai ásványviz</i> hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.</p>	<p style="text-align: center;">Sztójikai</p> <p style="text-align: center;">árlappal</p> <p style="text-align: center;">és</p> <p style="text-align: center;">ismertető könyvecskével</p> <p style="text-align: center;">bérmentve szolgál</p> <p style="text-align: center;">a</p> <p style="text-align: center;">FORRÁSKEZELŐSÉG</p> <p style="text-align: center;">Sztójika,</p> <p style="text-align: center;">(Szolnok Doboka m.)</p>
<p>A bikszádi víz kapható Nagyváradon, Janky Antal utóda (Kiss Károly), Kádár János és Wurst József urak fűszer üzletében. — Az alatt irt legjutányosabb árak mellett, házhoz szállítva: egy üveg 1/2 literes bikszádi víz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi víz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 1/2 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr. Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget ha visszaadjuk 3 fr. 70 kr.</p>	

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.

<h1 style="margin: 0;">Kőszegen</h1> <p style="text-align: center;">(vasuti állomás)</p> <p style="text-align: center;">Dr. Dreiszker József</p> <h2 style="margin: 0;">sanatóriuma</h2> <p style="text-align: center;">és</p> <h2 style="margin: 0;">vizgyógyintézete</h2> <p style="text-align: center;">nyitva:</p> <p style="text-align: center;">Május hó 1-től December hó 1-ig.</p> <p style="text-align: center;">Rendszer: Pricsnitz és Kneipp.</p> <p>Villanyozás, massage, gyógytornászat, dietetikai eljárás. Gondos orvosi felügyelet, kitűnő ellátás, igen mérsékelt ár. Prospektus ingyen.</p>
--